

DIENSTWEIGERAARS-STEUNCOMITÉS, opeenvolgende steuncomités die een goed beeld van de evolutie van de dienstweigeraarsbeweging geven.

Het eerste, het **Vlaamsch-Nationaal-Dienstweigeraars-Aktiekomiteit (VNDAK)**, een initiatief van de Antwerpse **Vlaamsch-Nationale Wacht**, steunde statutair enkel Vlaams-nationalistische dienstweigeraars. Het zamelde op meetings en via Vlaams-nationalistische publicaties gelden in voor steun aan en propaganda-acties voor dienstweigeraars als **Lode van Dyck**. Leden waren onder anderen **August Borms** en **Lode Bonten**. Secretaris was **Denys Pourquoi**.

Omdat het **Verbond der Vlaamse Oud-strijders (vos)** eiste dat ook antimilitaristische en pacifistische dienstweigeraars gesteund werden, verzocht **Borms Nestor Gerard** in 1932 het comité over te nemen. Hij noemde het **Dienstweigeraars-Steunkomiteit (DSK)**. Tot aan de onthulling van **Berten Fermonts** grafmonument op 21 oktober 1934 ontplooidde het een grote activiteit. Het zorgde voor advocaten, voor kantinegeld, boeken en studiemateriaal. Het DSK gaf in 1934 *De Vlaamsche Dienstweigeraar* uit. Dat maandblad verdedigde de houding en de belangen van de dienstweigeraars vaak vanuit antimilitaristisch en pacifistisch standpunt (**pacifisme**).

In 1935 werd het DSK vervangen door het **Katholiek Steuncomité voor Dienstweigeraars (KSD)**, geleid door **August van Humbeeck**. Het voerde actie voor en verdedigde de belangen van de principiële dienstweigeraars, meer bepaald **Joris Kennes** en de gebroeders **Stan** en **Rik Spiessens**. Van Humbeeck, **Jeroom Buysse** en **Kennes** maakten deel uit van het secretariaat. De leden waren mevrouw **Bockaert-Daels**, **Magda Peeters**, **Karel de Feyter**, **Anton Lievens** en **Ernest van der Hallen**.

In 1939 werd het comité omgedoopt tot **Algemeen Steuncomité voor Dienstweigeraars om gewetensbezwaren (ADS)**. Secretaris was **Hubert Peeters**. Het ASD ijverde voor een wettelijk statuut en



Uitgave
van
de

Kathol. Jongeren Vredes-Aktie

De **KJVA**, opgericht in 1931, sloot nauw aan bij het Vlaams-nationalisme. Pacifisme en anti-belgicisme waren motieven waarop de Vlaamse dienstweigeraars zich beriepen. (**ADV N**)

voerde actie voor de vrijlating van Jan Keustermans en Rik Spiessens. (dienstweigering)

LITERATUUR: R. Cardoen, *Het probleem van de dienstweigering tussen de twee wereldoorlogen*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1977; – A.E. Eyckerman, 'De Vlaamse dienstweigeraars tussen de twee wereldoorlogen', in *Jaarboek Vlaamse Beweging* (1987); – E. Truyens (red.), *Huldeboek Nestor Gerard, Ward Hermans*, 1987; – E. van Neygen, *Wegbereiders. Portretten van Vlaamse pacifisten*, 1990.

ETIENNE VAN NEYGEN